

A.

Sp. zn. 4800/2023/VOP/RM
Č. j. KVOP-41944/2023
Datum 14. listopadu 2023

Vážený pane magistře,

odpovídám na Vaše podání, ve kterém rozporujete postup Městského úřadu Slaný (městský úřad), který Vám vyměřil poplatek za obecní systém odpadového hospodářství z titulu vlastnictví stavby č. ev. xx na pozemku parc. č. yy v katastrálním území Slaný.¹ Postup městského úřadu následně potvrdil Krajský úřad Středočeského kraje (krajský úřad).² Nesouhlasíte s tím, že by Vám měla ve městě Slaný vznikat dvojí poplatková povinnost – jednou z titulu přihlášení k trvalému pobytu ve městě Slaný a jednou z titulu vlastnictví nemovité věci zahrnující stavbu pro rodinnou rekreaci, ve které není přihlášena žádná fyzická osoba. Namítáte dále, že stavba č. ev. xx na pozemku parc. č. yy v katastrálním území Slaný není stavbou pro rodinnou rekreaci. Ve věci jste se obrátil i na Nejvyšší státní zastupitelství, které Váš podnět odložilo. Žádáte mě o prošetření postupu úřadů a o podání žaloby ve veřejném zájmu.

Po prostudování podkladů jsem dospěl k závěru, že **krajský úřad postupoval správně, když zamítl Vaše odvolání**. Pro zahájení šetření vůči krajskému úřadu proto neshledávám důvod. Ze stejného důvodu **nemohu vyhovět ani Vašemu návrhu na podání žaloby k ochraně veřejného zájmu**. Jejím podání brání navíc i to, že by v tomto případě nebyla splněna podmínka existence závažného veřejného zájmu, který je třeba chránit, neboť jde o individuální rozhodnutí týkající se výhradně Vaší poplatkové povinnosti. **K prověření postupu Nejvyššího správního zastupitelství pak nemám dostatek pravomocí**, neboť postup orgánů činných v trestním řízení je z mé působnosti vyloučen. Bližší informace k mé působnosti a problematice žaloby k ochraně veřejného zájmu naleznete v přiložených informačních letácích *Ombudsman* a *Ombudsman: pomáhá i jinak (zvláštní oprávnění)*. Bližší odůvodnění mých závěrů následuje.

Vznik dvojí poplatkové povinnosti

Město Slaný zavedlo místní poplatek za obecní systém odpadového hospodářství prostřednictvím obecně závazné vyhlášky č. 3/2021 o místním poplatku za obecní systém odpadového hospodářství na základě § 10e a následujících zákona o místních poplatcích.³ **Základní parametry poplatku stanoví zákon o místních poplatcích** – obecně závazná vyhláška je pouze částečně opisuje. Jsou jimi **definice subjektu poplatku, předmětu poplatku a výše poplatku**.

1 Viz platební výměr Městského úřadu Slaný ze dne 6. září 2022, č. j. MUSLANY/46989/2022/OŽP.

2 Viz rozhodnutí Krajského úřadu Středočeského kraje ze dne 24. července 2023, č. j.098402/2023/KUSK.

3 Zákon č. 565/1990 Sb., zákon o místních poplatcích.

Ve své argumentaci s úřady jste se soustředil na **výklad § 10e zákona o místních poplatcích, kde je vymezena definice poplatkového subjektu**. Z toho, že při vymezení osoby poplatníka není mezi písmeny a) a b) před slovem „nebo“ čárka, dovozujete, že poplatníkem místního poplatku je 1) osoba, která je v obci přihlášená (dle § 16c zákona o místních poplatcích), 2) osoba, která vlastní na území obce nemovitou věc zahrnující byt, rodinný dům nebo stavbu pro rodinnou rekreaci, ve které není přihlášená žádná fyzická osoba, nebo 3) osoba splňující obě tyto podmínky. **Až potud s Vámi souhlasím.**

Definice poplatkového subjektu však pouze říká, které osoby podléhají poplatku za obecní systém odpadového hospodářství. Jinými slovy, **§ 10e zákona o místních poplatcích pouze říká, kdo podléhá poplatku**, nic víc.

Jaká **skutečnost podléhá poplatku, to říká § 10f zákona o místních poplatcích**, vymezující předmět poplatku. Skutečnost, že toto ustanovení není odcitováno v obecně závazné vyhlášce, nehraje roli. **Předmětem poplatku je jednotlivá možnost využívat obecní systém odpadového hospodářství**, která je dána a) přihlášením v této obci, b) vlastnictvím jednotlivé nemovité věci zahrnující byt, rodinný dům nebo stavbu pro rodinnou rekreaci, ve které není přihlášená žádná fyzická osoba a která se nachází na území této obce.

Již z textu zákona a jeho jazykového výkladu je tedy patrné, že poplatek má být zaplacen za každé jednotlivé naplnění předmětu poplatku.

To navíc **potvrzuje i důvodová zpráva** k zákonu č. 543/2020 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o odpadech a zákona o výrobcích s ukončenou životností (tj. předmětná novela zakotvující nové poplatky za komunální odpad). Zde je k § 10e zákona o místních poplatcích uvedeno:

„Pokud má fyzická osoba v obci více nemovitých věcí, zahrnujících byt, rodinný dům nebo stavbu pro rodinnou rekreaci, pokud v nich není přihlášená žádná fyzická osoba, je povinna platit poplatky za komunální odpad za každou z nich (srov. § 10f). Je-li v obci zároveň přihlášená, pak platí poplatek za komunální odpad jak za jednotlivé nemovité věci, zahrnující byt, rodinný dům nebo stavbu pro rodinnou rekreaci, ve kterých není nikdo přihlášený, tak jej navíc platí i z titulu tohoto přihlášení.“

Smyslem a cílem této úpravy (stejně jako dříve) je umožnit obcím (resp. obecním úřadům) vybrat poplatek současně i z nemovitých věcí zahrnujících stavbu pro rodinnou rekreaci, ve které není přihlášená žádná fyzická osoba, **ale lze rozumně předpokládat, že je jejich majitelé dále využívají, a to at již pro sebe a svoji rodinu, nebo je například pronajímají (a proto i z nich vzniká komunální odpad, který obce musí povinně odstraňovat)**. K takovému věcnému řešení jsme se ostatně přiklonili v rámci připomínkového řízení i my.⁴

Argumentujete v této souvislosti tím, že cílem nové právní úpravy bylo vyřešit případy existujících duplicit, a nedávalo by proto smysl, aby ta samá novela současně zavedla duplicitu novou. **Ani tomuto argumentu nemohu přisvědčit.**

Jak sám uvádíte, příkladem duplicity, na kterou se snaží nová právní úprava reagovat, jsou případy, kdy jedna osoba podléhala poplatku za provoz systému shromažďování, sběru,

4 Viz připomínky veřejné ochránkyně práv k návrhu zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o odpadech a zákona o vybraných výrobcích s ukončenou životností (č. j. předkladatele MZP/2019/410/315) dostupné z <https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/6960>.

přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů⁵ a současně poplatku za komunální odpad podle § 17a „starého“ zákona o odpadech⁶ z důvodu jejich nekompatibility. Proto je také možný střet nových poplatků za komunální odpad řešen zakotvením zákonného osvobození v § 10g písm. a) zákona o místních poplatcích. Podle něj je od poplatku za obecní systém odpadového hospodářství osvobozena osoba, které poplatková povinnost vznikla z důvodu přihlášení v obci a která je poplatníkem poplatku za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci v jiné obci a má v této jiné obci bydliště.

Tato situace však není srovnatelná s tím, když tatáž poplatková povinnost dopadá několikrát na tu samou osobu. Stejně pravidlo o vzniku vícenásobné poplatkové povinnosti znal již poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů, který je předchůdcem právě poplatku za obecní systém odpadového hospodářství. Zákodárce se tedy zde rozhodl převzít stávající řešení.

Shrnuji tedy, že osoba, která **je v obci přihlášená k pobytu a současně zde vlastní nemovitou věc zahrnující byt, rodinný dům nebo stavbu pro rodinnou rekreaci, ve které není přihlášená žádná fyzická osoba, podléhá vícenásobné poplatkové povinnosti k poplatku za obecní systém odpadového hospodářství.**

Definice stavby pro rodinnou rekreaci

Co se rozumí stavbou pro rodinnou rekreaci, zákon o místních poplatcích nestanoví. Důvodová zpráva odkazuje na definici stavby pro rodinnou rekreaci obsaženou ve vyhlášce č. 357/2013 Sb., o katastru nemovitostí. Podle ní jde o stavbu, jejíž objemové parametry a vzhled odpovídají požadavkům na rodinnou rekreaci a která je k tomuto účelu určena; stavba pro rodinnou rekreaci může mít nejvýše dvě nadzemní podlaží a jedno podzemní podlaží a podkroví. Jde například o rekreační domek, chatu, rekreační chalupu či zahrádkářskou chatu.

Stavba je tedy předmětem poplatku za obecní systém odpadového hospodářství jako stavba pro rodinnou rekreaci **v případě, že je podle příslušných stavebních předpisů určena k účelu užívání jako stavba pro rodinnou rekreaci.** Účel stavby vymezuje kolaudační rozhodnutí, oznámení o užívání stavby nebo kolaudační souhlas. Pokud daná stavba nevyžaduje kolaudaci, platí účel uvedený v povolení stavby. **Skutečný účel užívání stavby ani její technický stav není pro vznik poplatkové povinnosti rozhodný.**

Údaje o typu, způsobu využití a měsíci a roku dokončení stavebního objektu jsou zapisovány do registru územní identifikace, adres a nemovitostí (RÚIAN). Považují se za správné, pokud není prokázán opak, nebo pokud nevznikne oprávněná pochybnost o jejich správnosti [§ 4 odst. 4 a § 38 odst. 1 písm. d) zákona o základních registrech]. Údaje o stavebních objektech z RÚIAN přebírá katastr nemovitostí. Odpovídá-li údaj o způsobu využívání stavby v katastru nemovitostí informacím v RÚIAN, pak z něj správce poplatku může učinit závěr, zda stavba je předmětem místního poplatku jako stavba pro rodinnou rekreaci [§ 10f

5 Podle § 10b zákona o místních poplatcích ve znění účinném 31. prosince 2020.

6 Zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů.

písm. b) zákona o místních poplatcích]. Je na tom, kdo tvrdí, že způsob využívání objektu uvedený v RÚIAN neodpovídá skutečnosti, aby to prokázal.⁷

To, že při určení poplatkové povinnosti **není možné zohlednit faktické užívání stavby a rozhodné je pouze formální kritérium, k jakému účelu byla stavba určena**, aktuálně potvrdilo i rozhodnutí [Nejvyššího správního soudu ze dne 19. října 2023, č.j. 9 Afs 195/2023 – 43](#).

Rovněž není rozhodné ani to, zda je k pozemku možno přistavit popelnici na komunální odpad a vyvážet ji. Předmětem poplatku je možnost využívat systému odstraňování komunálního odpadu zavedeného obcí, mezi který patří například i společné velkokapacitní kontejnery pro zahrádkářskou oblast, pouliční koše na drobný odpad, provoz sběrného dvora atd.

Namítáte dále, že jde o zahradní domek, který byl v minulosti povolen jen do 16 m² a následnými právními úpravami byl podřazen pod pojem stavby pro rodinnou rekreaci, a že v minulosti v důsledku toho došlo již ke zvýšení daně z nemovitých věcí na trojnásobek. **Ani tyto argumenty nelze v poplatkovém řízení zohlednit.** Správce poplatku nemůže při ukládání poplatku zohlednit to, že v různých obdobích byly na stavby kladeny různé nároky. Stejně tak není ani rozhodné, jaké dani z nemovitých věcí stavba podléhá. **Pokud stavbu již neužíváte k rekreaci, ale užíváte ji k jinému účelu, máte možnost požádat o změnu účelu užívání stavby stavební úřad, jak Vám radil již i krajský úřad.**

Náhledem do katastru nemovitostí jsem ověřil, stejně jako městský a krajský úřad přede mnou, že stavba č. ev. xx na pozemku parc. č. yy v katastrálním území Slaný má evidovaný způsob využití jako stavba pro rodinnou rekreaci. Z tohoto důvodu jsem přisvědčil závěru úřadů, že **Vám vznikla poplatková povinnost z titulu vlastnictví nemovité věci zahrnující stavbu pro rodinnou rekreaci, ve které není přihlášena žádná fyzická osoba a která je umístěna na území obce.**

Vážený pane magistře, přijměte prosím, že Vám více než tímto vyjádřením nemohu pomoci.

S pozdravem

JUDr. Stanislav Křeček
veřejný ochránce práv
(podepsáno elektronicky)

Přílohy

Ombudsman

Komunální odpad

Komunální odpad – promíjení poplatku

Ombudsman: pomáhá i jinak (zvláštní oprávnění)

⁷ Srov. má zpráva o šetření ze dne 27. června 2023, sp. zn. 16271/2022/VOP/RM, vedená proti Krajskému úřadu Středočeského kraje, dostupná z <https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/11936>. Argumentaci a závěry přijaté v tomto šetření pak přejal i krajský úřad do rozhodnutí o Vašem odvolání.